

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Nevedelovej a členiek senátu JUDr. Idy Hanzelovej a JUDr. Aleny Adamcovej v právnej veci žalobcu **Ing. J. R.**, zastúpeného Mgr. S. F., advokátom so sídlom v P., proti žalovanej **Sociálnej poisťovni, ústrediu**, Ul. 29. augusta č. 8, o **preskúmanie rozhodnutia žalovanej** číslo:322-2492-GC04/2007 z 20. júna 2007 a rozhodnutia Sociálnej poisťovne, pobočky Poprad číslo: X. z 20. februára 2007, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Prešove zo 7.mája 2009, č.k. 2S 41/07-68, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Prešove zo 7. mája 2009, č.k. 2S 41/07-68, **z m e ň u j e** tak, že rozhodnutie žalovanej číslo:322-2492-GC04/2007 z 20. júna 2007 **z r u š u j e** a vec vracia žalovanej na ďalšie konanie.

Žalobcovi náhradu trov konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom krajský súd zamietol žalobu a účastníkom nepriznal náhradu trov konania. Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že pobočka Sociálnej poisťovne Poprad (ďalej len „pobočka“) rozhodnutím číslo:X. z 20.februára 2007 predpísala žalobcovi poistné na nemocenské poistenie za obdobie od 1.apríla 1997 do 6.marca 1998 a od 9. marca 1998 do 30. júna 1998 v sume 6 738 Sk a poistné na dôchodkové zabezpečenie za obdobie od 1. apríla

1997 do 6. marca 1998 a od 9. marca 1998 do 30. júna 1998 v sume 38 588 Sk, spolu v sume 45 326 Sk. V konaní o odvolaní žalovaná rozhodnutím číslo: 322-2492-GC04/2007 z 20. júna 2007 zmenila rozhodnutie pobočky a žalobcovi predpísala poistné na nemocenské poistenie v sume 6 738 Sk za obdobie 1. apríla 1997–6. marca 1998, 9. marca 1998–30. júna 1998, poistné na dôchodkové zabezpečenie v sume 38 586 Sk za obdobie 1. apríla 1997–6. marca 1998, 9. marca 1998–30. júna 1998, spolu v sume 45 322 Sk“ s odôvodnením, že od 31. marca 1993 je žalobca oprávnený na výkon činnosti audítora, oprávnenie na výkon tejto činnosti mu nezaniklo ani z titulu vyčiarknutia zo zoznamu audítorov ani z titulu pozastavenia výkonu činnosti audítora (§ 21 ods. 3 zák.č. 73/1992 Zb. o audítoroch a Slovenskej komore audítorov), preto sa žalobca aj po 27. septembri 1996 považoval za samostatne zárobkovo činnú osobu a bol ďalej zúčastnený na nemocenskom poistení a dôchodkovom zabezpečení. **Žalovaná v preskúvanom rozhodnutí dospela k záveru, že aj keď žalobca bol od 18. septembra 1996 do 6. marca 1996 a od 9. marca 1996 do 31. októbra 2001 zamestnaný v trvalom pracovnom pomere, vzhľadom na čiastkový základ dane z príjmov uvedených v § 7 zákona č. 286/1992 Zb. v znení neskorších predpisov za rok 1995 vo výške 183 372 Sk a za rok 1996 vo výške 240 858 Sk pomerná časť základu dane pripadajúca na jeden kalendárny mesiac prevádzkovania samostatnej zárobkovej činnosti v rozhodujúcom období bola vyššia ako minimálna mzda zamestnancov v pracovnom pomere odmeňovaných mesačnou mzdou, a preto žalobca bol povinný platiť poistné na nemocenské poistenie a poistné na dôchodkové zabezpečenie aj ako samostatne zárobkovo činná osoba (audítor).**

Žalobca sa domáhal zrušenia rozhodnutí oboch správnych orgánov namietajúc, že od 28. septembra 1996 bol zúčastnený na nemocenskom poistení a dôchodkovom zabezpečení samostatne zárobkovo činných osôb len ako osoba, ktorá má oprávnenie na vykonávanie činnosti podľa osobitných predpisov (§ 4a ods. 1 písm. c/ zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení účinnom v rozhodnom období). *Od 18. septembra 1996 do 31. októbra 2001 bol súbežne aj osobou zúčastnenou na poistení z iného dôvodu - ako zamestnanec. Za obdobie od 1. apríla 1997 do 30. júna 1997 žalovaný nesprávne použil ako vymeriavací základ pre výpočet poistného čiastkový základ dane z príjmov uvedených v § 7 zákona č. 286/1992 Zb. v znení neskorších predpisov. Namietol, že v období od 1. apríla 1997 do 30. júna 1998 bol zúčastnený na poistení už z iného dôvodu (zamestnanec) a v rozhodnom období nebol povinný platiť poistné ako osoba podľa § 14 ods. 8 písm. a/ zákona č. 274/1994 Z.z. v znení zákona č. 374/1994 Z.z., lebo príjem z činnosti audítora v rozhodnom období*

nebol vyšší ako minimálna mzda zamestnancov v pracovnom pomere odmeňovaných mesačnou mzdou, ktorá platí k prvému dňu kalendárneho mesiaca, za ktorý sa platí poistné.

Krajský súd dospel k záveru, že žalobca v rozhodnom období bol samostatne zárobkovo činnou osobou a ako taký bol povinný plniť si odvodové povinnosti vyplývajúce pre neho zo zákona, pričom považoval za právne bezvýznamné, či žalobca v tomto období vykonával audítorskú činnosť alebo nie, ak mu táto činnosť nezanikla a dobrovoľné pozastavenie licencie nebolo v tom čase podľa zákona možné; správne orgány postupovali správne, keď predpísali žalobcovi poistné za rozhodné obdobie z vymeriavacieho základu za rok 1995 a 1996 v súlade § 16 ods. 4, § 17 ods. 2 a § 14 ods. 8 a ďalších zákona č. 274/1998 Z.z. v znení účinnom do 31. decembra 2000 z príjmu žalobcu z podnikania v tomto období ako celku.

Rozsudok krajského súd napadol žalobca včas podaným odvolaním. Namietol, že krajský súd vo svojom rozhodnutí postupoval nesprávne, keď sa vôbec nezaoberal posúdením podstatnej otázky v predmetnej veci a to posúdením relevantnej aplikácie právnej úpravy platenie či neplatenie odvodov na nemocenské poistenie a dôchodkové zabezpečenie zo strany žalobcu ako samostatne zárobkovo činnnej osoby, a to v prípadoch, ak je samostatne zárobkovo činná osoba zúčastnená na nemocenskom poistení a dôchodkovom zabezpečení už z iného dôvodu. Od 18. septembra 1996 do 30. júna 1998, t.j. počas sporného obdobia bol zúčastnený na nemocenskom a dôchodkovom zabezpečení už z iného dôvodu, t.j. ako zamestnanec, čo v doterajšom konaní preukázal a správny orgán ani súd túto skutočnosť nespochybnili. Okrem príjmu zo závislej činnosti (zamestnanec) mal príjem z činnosti audítora v roku 1996 vo výške 16 739 Sk, v roku 1997 vo výške 10 983 Sk a v roku 1998 vo výške 0 Sk. Príjem z činnosti audítora v spornom období nebol ani v jednom roku vyšší, ako bola v rozhodnom období výška ročnej minimálnej mzdy (32 400 Sk.). Preto v období od 1. júla 1997 do 30. júna 1998 podľa § 14 ods. 8 zákona č. 274/1994 Zz. nebol povinný platiť poistné na nemocenské poistenie a dôchodkové zabezpečenie z výkonu tejto činnosti. Žalobca žiadal, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu zmenil, rozhodnutie žalovanej ako i rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočky Poprad zrušil a vec vrátil žalovanej na ďalšie konanie, alternatívne žiadal, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Žalovaná vo vyjadrení k odvolaniu žalobcu navrhla, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu potvrdil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu v rozsahu odvolania a v medziach žaloby bez nariadenia pojednávania (§ 250ja ods. 2 OSP) a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu je dôvodné.

Predmetom konania bolo preskúmanie zákonnosti rozhodnutia o poistnom na nemocenské poistenie a dôchodkové zabezpečenie za obdobie od 1. apríla 1997 do 6. marca 1998 a od 9. marca 1998 do 30. júna 1998.

Nebolo sporné, že žalobca bol v rozhodnej dobe zúčastnený na nemocenskom poistení a dôchodkovom zabezpečení ako zamestnanec aj ako samostatne zárobkovo činná osoba z titulu jeho oprávnenia na výkon činnosti audítora.

Žalovaná povinnosť žalobcu zaplatiť poistné na nemocenské poistenie a dôchodkové zabezpečenie odvodila od jeho účasti na nemocenskom poistení a dôchodkovom zabezpečení z titulu trvania oprávnenia na výkon činnosti audítora, a zo skutočnosti, že vzhľadom na čiastkový základ dane za rok 1995 vo výške 183 372 Sk a za rok 1996 vo výške 240 858 Sk pomerná časť základu dane za jeden kalendárny mesiac prevádzkovania samostatnej zárobkovej činnosti v období od 1. apríla 1997 do 6. marca 1998 a od 9. marca 1998 do 30. júna 1998 bola vyššia ako minimálna mzda zamestnancov v pracovnom pomere odmeňovaných mesačnou mzdou.

Podľa § 14 ods. 1 zák.č.274/1944 Z.z. v znení účinnom do 31. marca 1999, poistné na nemocenské poistenie a dôchodkové zabezpečenie sú povinní platiť

- a) zamestnanci,
- b) samostatne zárobkovo činné osoby,
- c) spolupracujúce osoby samostatne zárobkovo činných osôb (ďalej len "spolupracujúce osoby"),
- d) zamestnávateľia,
- e) štát,
- f) Fond zamestnanosti Slovenskej republiky.

Podľa § 16 ods. 4 zák.č. 274/1994 Z.z. v znení účinnom do 31.decembra 2000 vymeriavacím základom na určenie poistného na nemocenské poistenie a dôchodkové zabezpečenie samostatne zárobkovo činných osôb a spolupracujúcich osôb je polovica pomernej časti základu dane z príjmov fyzických osôb dosiahnutých v rozhodujúcom období v súvislosti s prevádzkovaním samostatnej zárobkovej činnosti. Pomernou časťou základu dane sa rozumie časť pripadajúca na jeden kalendárny mesiac prevádzkovania samostatnej zárobkovej činnosti v rozhodujúcom období. Takto zistený vymeriavací základ sa použije od 1. júla bežného roka do 30. júna nasledujúceho kalendárneho roka.

Podľa § 17 ods. 2 zák.č. 274/1994 Z.z. rozhodujúcim obdobím, z ktorého sa zisťuje vymeriavací základ na určenie poistného na nemocenské poistenie a dôchodkové zabezpečenie samostatne zárobkovo činných osôb a spolupracujúcich osôb, je predchádzajúci kalendárny rok.

Z rozhodnutia žalovanej je zrejmé, že za príjem žalobcu z výkonu samostatnej zárobkovej činnosti považovala v zmysle § 16 ods. 4 zák.č. 274/1994 Z.z. za čas od 1. apríla 1997 do 30.júna 1997 vymeriavací základ, t.j. polovicu pomernej časti základu dane z príjmov fyzických osôb (183 372 Sk : 2) dosiahnutých v kalendárnom roku 1995 a za čas od 1.júna 1997 do 30.júna 1998 vymeriavací základ, t.j. polovicu pomernej časti základu dane z príjmov fyzických osôb (240 858 Sk : 2) dosiahnutých v kalendárnom roku 1996.

Podľa § 14 ods. 8 zák.č. 274/1994 Z.z. v znení účinnom do 31.marca 1999 *osoby uvedené v odseku 1 písm. b) a c), ktoré sú zúčastnené na nemocenskom poistení a dôchodkovom zabezpečení už z iného dôvodu, nie sú povinné platiť poistné na nemocenské poistenie a dôchodkové zabezpečenie z výkonu samostatnej zárobkovej činnosti a z činnosti spolupracujúcej osoby, ak ich príjem z tejto činnosti nie je vyšší, ako je výška minimálnej mzdy zamestnancov v pracovnom pomere odmeňovaných mesačnou mzdou, ktorá platí k prvému dňu kalendárneho mesiaca, za ktorý sa platí poistné na nemocenské poistenie a dôchodkové zabezpečenie.*

Poistné na nemocenské poistenie a dôchodkové zabezpečenie za príslušný kalendárny mesiac, ktoré odvádza samostatne zárobkovo činná osoba za seba je splatné do ôsmeho dňa po uplynutí tohto mesiaca (§ 21 ods.2 zák.č. 274/1999 Z.z. v znení účinnom do 31.decembra 2000).

Aplikácia ustanovenia § 16 ods. 4 zák.č.274/1994 Z.z. je nesporná v prípadoch, ak samostatne zárobkovo činná osoba nebola zúčastnená na nemocenskom poistení a dôchodkovom zabezpečení už z iného dôvodu.

Pokiaľ však samostatne zárobkovo činná osoba bola zúčastnená na nemocenskom poistení a dôchodkovom zabezpečení aj z iného dôvodu, t.j. ako zamestnanec (§ 14 ods. 1 písm.a/), jej povinnosť platiť poistné na nemocenské poistenie a dôchodkové zabezpečenie (ďalej len „poistné“) v spornom období bolo potrebné posudzovať podľa § 14 ods. 8 zák.č. 274/1994 Z.z. v znení účinnom do 31.marca 1999, ktoré **povinnosť platiť poistné viaže na splnenie podmienky, že príjem dosiahnutý zo samostatnej zárobkovej činnosti v jednotlivých kalendárnych mesiacoch sporného obdobia nebol vyšší ako výška minimálnej mzdy**, ktorá patrila k prvému dňu každého kalendárneho mesiaca, za ktorý sa platí poistné na nemocenské poistenie a dôchodkové zabezpečenie. Za taký príjem sa považuje skutočne dosiahnutý príjem v spornom období a preto pri posudzovaní povinnosti platiť poistné nemožno vychádzať z vymeriavacieho základu podľa § 16 ods. 4 zákona.

Z pripojeného administratívneho spisu žalovanej nevyplýva, aká bola výška príjmov žalobcu z auditorskej činnosti v jednotlivých kalendárnych mesiacoch sporného obdobia a či v jednotlivých kalendárnych mesiacoch taký príjem presiahol výšku minimálnej mzdy (§ 2 ods. 1 písm. b/ zák.č. 90/1996 Z.z. o minimálnej mzde) a či žalobcovi vôbec vznikla povinnosť platiť poistné za aspoň niektorý z kalendárnych mesiacov sporného obdobia.

Vzhľadom na vyššie uvedené odvolací súd dospel k záveru, že právny názor žalovanej ohľadom povinnosti platiť poistné z vymeriavacieho základu určeného podľa § 16 ods. 4 zákona nie je správny a že za príjem na určenie povinnosti platiť poistné na účely § 14. ods. 8 zákona treba považovať skutočne dosiahnutý príjem z činnosti samostatne zárobkovo činnnej osoby. Žalovaná podľa názoru odvolacieho súdu nedostatočne zistila skutočný stav veci, z toho dôvodu jej rozhodnutie nie je v súlade so zákonom a preto odvolací súd podľa § 250ja ods. 3 OSP rozsudok krajského súdu zmenil, rozhodnutie žalovanej a vec vrátil žalovanej na ďalšie konanie.

V ďalšom konaní žalovaná doplní dokazovanie v naznačenom smere, t.j. zistí, aké príjmy zo samostatnej zárobkovej činnosti žalobca dosiahol v jednotlivých kalendárnych mesiacoch sporného obdobia, na tom základe posúdi jeho povinnosť platiť poistné

v jednotlivých kalendárnych mesiacoch sporného obdobia, vysporiada sa i s námietkou žalobcu, že činnosť audítora v spornom období nevykonával a o odvolaní žalobcu proti rozhodnutiu správneho orgánu prvého stupňa rozhodne znovu, pričom je viazaná právnym názorom odvolacieho súdu (§ 250ja ods. 4 OSP).

O náhrade trov konania odvolací súd rozhodol tak ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku, lebo v konaní úspešný žalobca tieto trovy nevyčísľil ani v lehote troch dní od vyhlásenia rozsudku odvolacím súdom, pričom okrem trov právneho zastúpenia iné trovy zo spisu nevyplývajú (250k ods. 1 v spojení s § 151 ods.1 a 2 OSP).

P o u ě n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 30. septembra 2009

JUDr. Viera Nevedelová, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Dagmar Falbová